

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyň Evy Šonkové a Sylvie Šiškeové v právní věci žalobce: **Mgr. J. B.**, zast. Mgr. Ing. Petrem Kociánem, advokátem, se sídlem Revoluční 1047/14, Nový Jičín, proti žalovanému: **Úřad městské části Praha 12**, se sídlem Generála Šišky 2375/6, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2025, č. j. P12 33084/2025 Ovy, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 9. 2025, č. j. 11 A 35/2025-30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobce podal dne 24. 10. 2024 žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „IZ“). Požadoval poskytnutí kopií všech oznámení o zahájení řízení o změně stavby před dokončením a rozhodnutí o změně stavby před dokončením, která žalovaný vydal za období od 1. 1. 2021 do dne podání žádosti.

[2] Žalovaný oznámením ze dne 7. 11. 2024, č. j. P12 124426/2024 OKT, INF 108/2024 (dále jen „oznámení“), vyzval žalobce, aby uhradil náklady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací ve smyslu dle § 17 odst. 1 věty poslední IZ ve výši 1 062 Kč.

Požadavek odůvodnil tím, že žalobce specifikoval požadované informace obecně, tedy nevymezil konkrétní dokumenty. Podle žalovaného se požadované informace mohou nacházet v 55 jednotlivých záznamech. Je nutné je vyhledat prostřednictvím kódů příslušných dokumentů v programu stavebních úřadů, otevřít jednotlivé případy, provést kontrolu vypravení, dokumenty identifikovat a shromáždit, a to s přihlédnutím ke stěžovatelem vymezenému časovému období. Žalovaný uvedl, že bude z opatrnosti postupovat po jednotlivých letech, nikoli zadáním časového úseku vymezeného žalobcem. Rovněž poukázal na to, že se jedná o neobvyklou činnost, která není součástí jeho běžné náplně práce. Pověřená úřední osoba by musela odložit výkon svých obvyklých pracovních úkolů a věnovat se vyhledávací činnosti pro žalobce. Podle Sazebníku úhrad za poskytování informací podle IZ, který je přílohou usnesení Rady žalovaného č. R-049-003-19 (dále jen „Sazebník úhrad“), je hodinová sazba pro rozsáhlé vyhledání stanovena na částku 250 Kč. Ta by byla následně vynásobena hodnotou 4,25, což představuje 2,25 hodiny vyhledávací činnosti a 2 hodiny potřebné k anonymizaci dokumentů. Tento časový údaj je odůvodněn zkušebním vzorkem 25 spisů, které zaměstnanec zpracoval za jednu hodinu.

[3] Dne 8. 11. 2024 žalobce podal proti oznámení stížnost podle § 16a odst. 1 písm. d) IZ (dále jen „stížnost“). Nesouhlasil totiž s vyčíslením nákladů za rozsáhlé vyhledání informací.

[4] Žalovaný dne 22. 11. 2024 předložil věc nadřízenému orgánu, Magistrátu hlavního města Prahy, který rozhodnutím ze dne 2. 12. 2024, č. j. MHMP 1997464/2024, výši úhrady potvrdil dle § 16a odst. 7 písm. a) IZ.

[5] Žalovaný poznamenáním do spisu ze dne 5. 2. 2025, č. j. P12 152565/2025 OVV, žádost odložil z důvodu nezaplacení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání. O tom vyrozuměl žalobce přípisem z téhož dne č. j. P12 33084/2025 OVV (dále jen „napadené rozhodnutí“).

[6] Žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl. Odkázal na judikaturu správních soudů, podle které rozhodnutí o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 IZ nemusí být vydáno formou usnesení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Toto rozhodnutí je možné pouze poznamenat do spisu. Důležité bylo, že žalobce byl žalovaným prokazatelným způsobem vyrozuměn a mohl efektivně využít svého práva na soudní ochranu podáním žaloby ve správním soudnictví.

[7] Městský soud shledal, že žalovaný náležitě odůvodnil, v čem spočívala mimořádná rozsáhlost vyhledávání. Žalobce požadoval v žádosti typově formulovaný okruh informací. Šlo tedy o žádost o souhrn informací, které žalovaný musí „poskládat“ z jemu dostupných dílčích (primárních) informací v jednotlivých spisech. Žalovaný nemohl požadovaný okruh informací bez jakékoli námahy zpracovat a poskytnout. Informační systém žalovaného neumožňuje vyhledávat napříč všemi spisy pouhým zadáním jednoho hesla, obecného názvu dokumentu nebo zadáním ustanovení, kterého se dokument týká. Žalovaný současně v oznámení náležitě předesílá, jaké činnosti bude zapotřebí vykonat a jaký to bude mít vliv na jeho chod. Městský soud rovněž přihlédl k personální

pokračování

obsazenosti žalovaného a nutnosti odložit zpracovávání jeho běžné agendy. Městský soud tak přisvědčil žalovanému, že 4,25 hodiny práce pověřené osoby lze považovat za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací.

[8] Městský soud se dále zabýval námitkou žalobce, že by žalovaný měl disponovat řádným informačním systémem a informace jednoduše jeho prostřednictvím vyhledat. Uvedl, že žádný právní předpis nestanoví povinnost žalovaného samostatně evidovat požadovaný druh dokumentů ve speciálním seznamu. Žalovaný má tudíž toliko obecnou povinnost evidence a archivace těchto dokumentů v jednotlivých spisech. Přitom je primárně na žalovaném, jaká kritéria bude v rámci své činnosti sledovat při plnění svých zákonných povinností. Žalovaný nemá povinnost vést samostatnou a strukturovanou evidenci, v níž by mohl snadno a rychle vyhledat žalobcem požadované dokumenty. S ohledem na tento závěr není možné po žalovaném požadovat, aby jeho vnitřní databáze obsahovala funkcionalitu rychlého strojového vyhledání žalobcem požadované informace. Žalovaný takovou funkci nutně nepotřebuje pro řádný výkon své běžné agendy. Jádrem činnosti stavebních úřadů spočívá v jiných postupech než ve vyhledávání informací ve smyslu IZ.

[9] Městský soud konstatoval, že žalovaný určitě, srozumitelně a přezkoumatelným způsobem obhájil náročnost vyhledávání ve svém informačním systému. Přesvědčivě popsal limity vnitřního systému i jeho fungování. Žalovaný v rámci předběžného zpracování žádosti identifikoval 55 jednotlivých záznamů možných řízení, které dle jeho vyhledávacích parametrů mohly obsahovat žalobcem požadované informace. V systému postupně vyhledával dle více parametrů. Výsledky následně manuálně třídil po jednotlivých letech. Tímto způsobem dohledal množinu spisů, které mohly obsahovat požadované dokumenty. Žalovaný by následně musel prvotně vyhledané spisy jednotlivě manuálně projít, identifikovat v nich oznámení o zahájení řízení o změně stavby před dokončením a rozhodnutí o změně stavby před dokončením a tyto zpracovat. Takový postup, pokud vyžaduje „vícepráce“ po dobu několika hodin, jistě odůvodňuje zpoplatnění spojené s mimořádně rozsáhlým vyhledáním. Jakkoli by bylo možné uvažovat o tom, že informační systém žalovaného není dokonalý, „manuální“ vyřizování žalobcovy žádosti nelze považovat za obstrukci či nástroj k vyhýbání se poskytování informací s odkazem na nutnost mimořádně rozsáhlého vyhledávání. Žalovaný účelově nevytvářel bariéry ztěžující přístup k požadovaným informacím. Musel pracovat se systémem, jímž ke správě a evidenci řízení disponují stavební úřady.

[10] Městský soud dospěl k závěru, že ani velikost žalovaného nemá na posuzovanou věc žádný vliv. Žalovaný svou velikostí nijak excesivně nevybočuje v porovnání s ostatními městskými úřady. Z ničeho navíc nevyplývá, že by žalovaný disponoval takovou personální a technickou vybaveností k vyřizování žádostí o informace, která by mu umožnila vyčlenit pracovníka na dobu 4,25 hodiny, aniž by to zasáhlo do jeho běžné agendy.

[11] Žalobce namítl, že povinné subjekty nemohou požadovat úhradu za zjištění, zda disponují požadovanou informací či nikoli. Žalobce námitku vznesl s odkazem na rozsudek městského soudu ze dne 31. 7. 2024, č. j. 5 A 36/2022-34. Městský soud v posuzované věci zdůraznil, že není povinen vycházet ze závěrů uvedených v tomto

rozsudku. Dále uvedl, že si lze představit, že by bylo nezákonné vyžadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání v situaci, v níž by bylo nanejvýš pravděpodobné, že povinný subjekt nedisponuje požadovanou informací. Po žadateli nelze požadovat úhradu za vyhledávání informací, jimiž povinný subjekt z povahy věci nemůže vůbec disponovat, byť by i povinný subjekt za účelem vyhledání těchto informací vynaložil mimořádné úsilí. Posuzovaná věc se však od této situace liší. Z ničeho totiž nelze dovozovat, že by žalovaný nedisponoval požadovanými informacemi. Z důvodové zprávy k zákonu č. 61/2006 Sb., jímž byl novelizován IZ, ani z § 17 odst. 1 IZ neplyne, že by záměrem zákonodárce bylo zcela vyloučit možnost účtování nákladů za zjištění, zda povinný subjekt disponuje požadovanou informací. Novelu je třeba interpretovat tak, že zamezila tomu, aby povinné subjekty v běžných situacích (které nevyžadují mimořádně rozsáhlé vyhledání) účtovaly náklady na vyhledávání informace. Pokud však o mimořádně rozsáhlé vyhledání jde, může povinný subjekt požadovat i úhradu nákladů na vyhledávání.

[12] Městský soud dále uvedl, že povinný subjekt nemusí vždy vědět, zda požadovanými informacemi disponuje, ještě předtím, než provede vlastní mimořádně rozsáhlé vyhledání, které je předmětem úhrady. Tak tomu je zejména v případech, kdy žadatel vymezí požadované informace za pomoci několika různých kritérií, která však nejsou samostatně sledována a informace nejsou (ani nemusí být) podle nich v interních systémech evidovány. Logikou rozsudku městského soudu č. j. 5 A 36/2022-34 by povinný subjekt v takových složitých případech musel plošně vynakládat nemalé úsilí, aby zjistil, že existuje alespoň jedno rozhodnutí, které splňuje kritéria vymezená žadatelem, a to vždy ještě před tím, než žadatele vyzve k úhradě za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Povinný subjekt by byl v takovém případě nucen v úplnosti realizovat mimořádně rozsáhlé vyhledání, aby jeho prostřednictvím zjistil, že informací spadající do rozsahu a předmětu žádosti nedisponuje. Pokud by se po výzvě k úhradě žadatel z jakéhokoli důvodu rozhodl, že neuhradí částku, kterou po něm povinný subjekt požadoval, veškeré úsilí a práce na straně povinného subjektu by byly zbytečné. Tento výklad by byl v rozporu se smyslem § 17 IZ, kterým je přinutit žadatele, aby se podílel na nákladech, které povinný subjekt musel vynaložit k zpracování jeho žádosti.

[13] Městský soud považoval za zásadní, že žalovaný neporušil ani neobcházel § 17 IZ. Žalovaný ještě předtím, než sdělil žalobci, že jeho žádosti bude moci vyhovět až po zaplacení úhrady, provedl prvotní vyhledání a identifikoval spisy, ve kterých se může nacházet požadovaná informace. Nejde tedy o situaci, v níž by žalobce ve výsledku platil za něco, co mu ani nemůže být poskytnuto. Žalovaný popsal jak metodologii vyhledání informací, tak množství spisů, které musí zanalyzovat za účelem poskytnutí ucelené a pravdivé odpovědi na žalobcův dotaz. Srozumitelně vysvětlil i metodologii jeho postupu, na níž městský soud neshledal žádné zřejmé vady. Takový postup městský soud považoval za zcela dostačující.

[14] Pod mimořádně rozsáhlé vyhledání lze podřadit nejen čas strávený vyhledáním požadovaných informací, ale také písemné zpracování vyhledaných informací a čas nutný k třídění (vyloučení) informací. Žalobce požadoval toliko oznámení o zahájení řízení o změně stavby před dokončením a rozhodnutí o změně stavby před dokončením, jež žalovaný skutečně vydal. Vlastní vyhledávací a třídící činnost žalovaného tedy v plné míře sloužila k tomu, aby žalobci poskytl úplné a pravdivé informace.

pokračování

[15] Žalobce namítl, že není seznatelné, jak a na základě jakých skutečností žalovaný dospěl k celkové a hodinové částce za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Městský soud se s touto námitkou neztotožnil. Žalovaný rozsah potřebných činností a jejich druh řádně popsal v oznámení. Následně stanovil částku ve výši 1 062 Kč, přičemž tato částka představuje čtyři a čtvrt hodiny práce pověřeného zaměstnance žalovaného vynásobené částkou 250 Kč dle Sazebníku úhrad. Tento časový rozsah dle městského soudu odůvodňuje závěr o mimořádně rozsáhlém vyhledání požadované informace. Žalovaný po žalobci nevyžadoval uhrazení tak vysoké částky, aby žalobce odrazovala od vyžádání si informace, nebo aby mu dokonce bránila ve výkonu jeho ústavně garantovaného práva.

[16] Městský soud se neztotožnil s žalobcem, že mezi běžné úkoly referenta žalovaného, který je pověřen zejména dozorem a kontrolou probíhajících staveb, spadá i vyhledání žalobcem požadované informace zpětně za období téměř tří let. Pro žalovaného je práce související s vyřizováním žádosti o informace po dobu 4,25 hodin významně zatěžující. Takovou činnost, kterou po něm vyžadoval žalobce, již nelze chápat jako běžnou službu veřejnosti, resp. nijak nezatěžující součást jeho obvyklé agendy.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[17] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[18] Stěžovatel se neztotožnil s městským soudem, že rozhodnutí o odložení žádosti nemusí být formalizované, tedy že postačuje učinit záznam do spisu a oznámit tuto skutečnost stěžovateli bez jakéhokoliv meritorního odůvodnění. Z judikatury plyne, že odložení žádosti je třeba materiálně považovat za rozhodnutí. Není přijatelné, aby žadatel musel složitě vyhledávat v oznámení, rozhodnutí o přezkumu výše úhrady, nebo dokonce ve správním spisu úvahy žalovaného, proč žádost odložil. V takovém případě se jedná o zřejmé porušení práv žadatele na řádné a srozumitelné odůvodnění správního rozhodnutí a jeho znevýhodnění oproti povinným subjektům. Tímto postupem zároveň dochází k porušení práva na spravedlivý proces, protože není možné podat žalobu v celé šíři. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, protože z něj není patrné, jaké úvahy vedly žalovaného ke stanovení výše úhrady. Stěžovatel se cítí být zkrácen na právu na svobodný přístup k informacím, které mu garantuje čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

[19] Stěžovatel namítl, že nepřezkoumatelný je i rozsudek městského soudu. Úvahy městského soudu, týkající se otázky, zda lze právo stanovené v článku 17 Listiny omezit na základě § 17 odst. 1 IZ, jsou mimoběžné se stěžovatelem uplatněnými žalobními body. Stěžovatel v žalobě netvrdil, že by požadavek na úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání byl obecně protiústavní, nýbrž namítl, že protiústavní je postup žalovaného, kterým k výzvě k úhradě v posuzované věci došlo.

[20] Stěžovatel se neztotožnil s výkladem § 17 IZ ze strany městského soudu, zejména s jeho interpretací pojmu mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Městský soud zcela

ignoroval jazykový, systematický i teleologický výklad tohoto ustanovení. Skutečnost, že stěžovatel v žádosti označil požadované dokumenty jen typově, neznamená, že se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledání. Stěžovatel v žádosti přesně určil, jaké dokumenty požaduje poskytnout. Stěžovatel požadoval poskytnutí správních rozhodnutí, která žalovaný vydal v rámci výkonu svých pravomocí. Žalovaný by měl takto důležité dokumenty řádně evidovat. Městský soud bez řádného zdůvodnění a dokazování presumuje, že žalovaný nemohl požadované informace bez jakékoliv námahy zpracovat a poskytnout. Městský soud bez dokazování dovodil, že žalovaný nemohl požadované informace jednoduše vyhledat ve svém informačním systému, jelikož jeho informační systém neumožňoval vyhledávat napříč všemi spisy pouhým zadáním jednoho hesla, obecného názvu dokumentu nebo zadáním příslušného ustanovení.

[21] Je zřejmé, že městský soud aproboval požadavek na úhradu, která není racionální ani účelná. Naopak je tento požadavek na úhradu protiústavní, nezákonný a nepřezkoumatelný. Je povinností žalovaného mít přehled o správních aktech, které vydává. Je neakceptovatelné, aby správní orgány nevedly přehled jimi vydaných správních aktů tak, aby mohly jednoduše zadat do svých pomůcek nebo spisové služby proměnnou, která by charakterizovala předmětný správní akt.

[22] Stěžovatel argumentoval tím, že jiné orgány veřejné moci vedou databázi svých rozhodnutí, ve kterých lze vyhledávat podle potřebných proměnných. Městský soud nesprávně shledal, že žalovaný nemá zákonnou povinnost vést takovou databázi. Vedení databáze je předpokladem pro řádný výkon veřejné správy. Naopak neexistence databáze je v rozporu se zásadou dobré správy, zákonnosti, legitimního očekávání a rovnosti. Správní orgány jsou povinny vědět, jak rozhodují, aby mohly v obdobných případech rozhodovat stejně. Pokud však nedisponují tomu odpovídající databází, nemohou této povinnosti dostát. Ostatně i sám stěžovatel podal žádost, aby zjistil, zda žalovaný rozhoduje stejně v obdobných věcech, či nikoliv, protože měl o této skutečnosti pochybnosti. Pokud žalovaný odpovídající databázi nedisponuje a neví, jaká rozhodnutí v daném období vydal, pak nemůže jít tato skutečnost k tíži stěžovatele a žalovaný po něm nemůže vyžadovat úhradu mimořádných nákladů.

[23] Stěžovatel zdůraznil, že nepožadoval různé typově odlišné informace, které by žalovaný musel složitě sestavovat či kompilovat. Naopak požadoval jen typově označené dokumenty, které by byly jednoduše dohledatelné, kdyby žalovaný řádně vedl databázi svých rozhodnutí.

[24] Stěžovatel odkázal na judikurní závěry, ze kterých vyplývá, že pokud by vyhledání informace trvalo nepoměrně déle, než bylo k vyhledání informace objektivně nutné, a to z důvodu zjevně nevhodného postupu povinného subjektu, nelze tuto skutečnost klást k tíži žadatele o informaci. Z judikatury rovněž plyne, že rezignace na řádné vedení a rozvoj interních databází nemůže představovat nástroj, prostřednictvím něhož by se povinné subjekty mohly vyhýbat poskytování informací s odkazem na nutnost mimořádně rozsáhlého vyhledání a požadovat finanční úhradu ze strany žadatelů.

[25] Stěžovatel namítl, že mu městský soud mylně přičetl tvrzení, že žalovaný měl vyhledávání zjednodušit využitím umělé inteligence. Stěžovatel nic takového netvrdil ani

pokračování

nepožadoval, aby žalovaný jakákoli data zpřístupňoval nebo přenášel mimo své interní systémy do veřejné sítě (internetu).

[26] Městský soud dále nevěnoval dostatečnou pozornost textům Digitální informační agentury, ze kterých vyplývá, že práce se strukturovanými daty v tzv. minimálním standardu dat je jedním z podstatných rysů kvalitní státní správy. Nastavení jednoduchých aplikačních a databázových proměnných v databázích či strojové čtení je běžnou součástí jakýchkoliv moderních databází a aplikací, které běžně používají i soudci městského soudu. Zdůvodňovat požadavky na úhradu za poskytnutí informací zastaralostí, opakovanou neschopností a iracionalitou vnitřních databází státní správy je nepřipustné. Povinné subjekty nakládají s finančními prostředky, které jsou vybírány od daňových poplatníků, a musí tak zdroje využívat efektivně a racionálně. Městský soud tak nemůže považovat argumenty stěžovatele týkající se využití databázových technologií za „absurdní“, „subjektivní představy a přání“ či „vzletné ideály“, když tím dochází k tomu, že je po žadatelích za „technologickou“ neschopnost a zjevnou rezignaci vyžadována úhrada za poskytnutí informací a ve výsledku dochází k omezení práva stěžovatele na informace. To porušuje základy fungování státu a jeho vztahu k občanovi zejména pak s ohledem na právo na svobodný přístup k informacím, svobodu slova a veřejnou občanskou kontrolu státní moci.

[27] Stěžovatel namítl, že pokud povinný subjekt nedisponuje požadovanou informací, nemůže za takové zjištění požadovat úhradu, a to ani pokud by byl proces tohoto zjišťování spojen s vynaložením časového a personálního úsilí. Podle § 17 odst. 3 IZ může povinný subjekt požadovat úhradu pouze za *poskytnutí informace*. Městský soud nesprávně konstatoval, že žalovaný postupoval správně, pokud nejprve identifikoval všech 55 spisů, ve kterých se mohly nacházet stěžovatelem požadované dokumenty, a až poté vyzval stěžovatele k úhradě nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání jím požadovaných informací. Žalovaný však nemůže požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé *vyhledávání* informací, nýbrž pouze za jejich *vyhledání*, což však městský soud vůbec nerozlišuje. Výše úhrady nebyla vyčíslena ani pomocí kvalifikovaného odhadu. Není totiž zřejmé, zda se v žalovaným identifikovaných 55 spisech opravdu požadované informace nachází, či nikoliv.

[28] Městský soud aproboval nesprávné závěry žalovaného, že pojem mimořádně rozsáhlé vyhledání informací zahrnuje i to, že „z výsledku prvotního vyhledávání bylo nutné vyloučit neodeslané dokumenty“. Městský soud nesprávně na podporu tohoto závěru citoval náleze Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. III. ÚS 3339/20, č. 125/106 Sb. ÚS. Z tohoto nálezu však závěr městského soudu nevyplývá, je tomu právě naopak. Ústavní soud v tomto nálezu uvedl, že pod pojem mimořádně rozsáhlé vyhledání je nutné podřadit i čas strávený vyhledáváním těch informací, které musí být z poskytnutí vyloučeny. Stěžovatel však namítá, že informacemi, které musí být z poskytnutí vyloučeny, nemohou být neodeslané dokumenty, protože ty stěžovatel vůbec nepožadoval.

[29] Bylo by absurdní, kdyby byl žadatel povinen uhradit požadovanou částku, načež by mu povinný subjekt sdělil, že požadovanou informací vůbec nedisponuje. Stěžovatel nepožadoval informaci, zda žalovaný předmětnými informacemi disponuje, ale žádal o poskytnutí konkrétních dokumentů. Pokud povinný subjekt zjistí, že požadovanou

informací nedisponuje, pak za ni ani nemůže požadovat úhradu, protože žádné požadované informace jednoduše neposkytl.

[30] Stěžovatel brojí proti závěru městského soudu, podle kterého s ohledem na velikost žalovaného nepředstavuje vyhledání požadovaných informací jeho běžnou agendu. Stěžovatel uvedl, že žalovaný je středně velkou městskou částí hlavního města Prahy, na podporu svého tvrzení, že činnost v rozsahu 4,25 hodin nemůže být z podstaty věci považována za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Stěžovatel se neztotožnil se závěrem městského soudu, že by jeden zaměstnanec žalovaného musel odložit svou činnost související s jeho pracovními povinnostmi. Městský soud přehlíží, že právo na informace představuje jeden ze základních atributů demokratického právního státu. Z podstaty veřejné správy vyplývá, že poskytování informací občanům je součástí pracovní náplně zaměstnanců žalovaného.

[31] Městský soud ničím nepodložil své tvrzení, že žalovaným uvedený časový rozsah nezbytný k vyhledání informací je adekvátní. Dále není zřejmé, na základě jakých úvah městský soud dospěl k závěru, že částka 250 Kč je objektivně přiměřená. Městský soud pouze odkázal na Sazebník úhrad, což není dostatečné. Povinnost prokázat zákonnost výše stanovené sazby tíží žalovaného. Žalovaný však na podporu přiměřenosti této hodinové sazby nic nedoložil.

[32] Stěžovatel se neztotožnil ani se závěrem městského soudu, že žalovaným požadovaná částka není natolik značná, aby stěžovatele odradila od vyžádání si předmětných informací. Městský soud opomíjí, že i částka v řádech stovek korun může žadatelům bránit v uplatňování práva na svobodný přístup k informacím, zejména pokud je vyžadována v rozporu s právními předpisy.

[33] Žalovaný ve svém vyjádření navrhl kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou. Uvedl, že stěžovatel vykládá otázky spojené s mimořádně rozsáhlým vyhledáním v rozporu s judikaturou a nesprávně posuzuje skutkový stav věci. Stěžovatel opomíjí, že žalovaný je oprávněn při vyčíslení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání pracovat s tzv. kvalifikovaným odhadem. Stěžovatel ve své žádosti požadoval poskytnutí informace spočívající v obecném vymezení, a to za období několika let. Interní systémy, které žalovaný používá při zpracování agendy v oblasti přenesené působnosti, jsou odvislé od působnosti stavebního úřadu. I přes omezené možnosti při vyhledávání informací žalovaný dospěl kvalifikovaným odhadem k přesné množině záznamů, ve kterých by se mohla požadovaná informace nacházet. Agendový systém samozřejmě připouští filtraci dat a jejich vyhledávání, primárně však stavební úřad žalovaného filtruje data podle účastníků řízení, čísla spisu, části obce, názvu stavebního záměru a identifikace pozemkových parcel. Poskytnutí „všech oznámení“ či „všech rozhodnutí“ představuje pro žalovaného vynaložení úsilí, které se vymyká standardu jeho činnosti, byť tato oblast spadá do jeho působnosti. Žalovaný uvedl, že v posuzované věci není podstatné, že by žalovaný vyhledáváním strávil pouze 4,25 hodin. Významné je naplnění podstaty mimořádně rozsáhlého vyhledávání, které je podloženo řádným a odůvodněným kvalifikovaným odhadem časové náročnosti vyřízení žádosti.

pokračování

III. Posouzení kasační stížnosti

[34] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel má sám právnické vzdělání potřebné pro výkon advokacie a navíc je i zastoupen advokátem. Poté NSS zkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[35] NSS úvodem poznamenává, že se obdobnou kasační stížností téhož stěžovatele ve skutkově i právně srovnatelné věci zabýval v rozsudku ze dne 5. 2. 2026, č. j. 6 As 141/2025-39. V uvedené věci stěžovatel požadoval po totožném žalovaném poskytnutí spisových značek a kopií výzev stavebního úřadu k bezodkladnému zastavení stavebních prací vydaných od roku 2020 do dne podání žádosti. I v daném případě byla žádost odložena z důvodu nezaplacení požadované úhrady ve výši 750 Kč za 3 hodiny práce. Závěry uvedené v rozsudku č. j. 6 As 141/2025-39 jsou v plném rozsahu použitelné i na nyní projednávanou věc. NSS neshledal důvod se od nich odchýlit, naopak je převzal do odůvodnění tohoto rozsudku.

[36] NSS se zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku městského soudu a napadeného rozhodnutí. Tato námitka není důvodná. Rozsudek městského soudu ani napadené rozhodnutí netrpí vadou nesrozumitelnosti ani nedostatkem důvodů ve smyslu ustálené judikatury NSS (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, nebo ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76). Městský soud náležitě vypořádal žalobní body, své závěry odůvodnil a relevantně argumentoval s uvedením skutkových a právních důvodů. Žalovaný v napadeném rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnil, proč byla žádost stěžovatele odložena. Napadené rozhodnutí je srozumitelné a nechybí v něm ani konkrétní důvody, pro které žalovaný žádost odložil (neuhrazení částky za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací ve lhůtě 60 dní).

[37] Stěžovatel namítl, že žalovaný pochybil, když odložil jeho žádost pouhým poznamenáním do spisu (napadeným rozhodnutím), přičemž toto poznamenání nebylo dostatečně odůvodněno. Tato námitka není důvodná.

[38] Podle § 17 odst. 1 IZ *povinný subjekt může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací*. Dle odst. 3 téhož ustanovení *v případě, že bude povinný subjekt za poskytnutí informace požadovat úhradu, písemně oznámí tuto skutečnost spolu s výší úhrady žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena*. Dle odst. 5 téhož ustanovení pak platí, že *poskytnutí informace podle odstavce 3 je podmíněno zaplacením požadované úhrady. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení výše požadované úhrady úhradu nezplatí, povinný subjekt žádost odloží*.

[39] Formou odložení žádosti o informace se zabýval zvláštní senát zřízený zákonem č. 131/2002 Sb. v usnesení ze dne 15. 9. 2010, č. j. Konf 115/2009-34, č. 2301/2011 Sb. NSS. Z tohoto usnesení vyplývá, že pokud je žádost odložena pro nezaplacení úhrady,

může žadatel proti takovému rozhodnutí brojit žalobou ve správním soudnictví, přičemž správní soud věcně přezkoumá otázku nezaplacení a bude se mimo jiné zabývat též výší předepsané úhrady. Tento závěr dlouhodobě zastává i navazující judikatura NSS, která odložení žádosti považuje za rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Skutečnost, že rozhodnutí o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 IZ je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., ovšem neznamená, že se formálně jedná o rozhodnutí nebo usnesení podle správního řádu.

[40] NSS ve svém rozsudku ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012-62, č. 2959/2014 Sb. NSS, uvedl, že „zákonodárce neměl v úmyslu podrobit poskytování informací podle tohoto zákona obecné úpravě správního řízení tak, jak je provedena správním řádem.“ NSS v tomto rozsudku konstatoval, že „rozhodnutí o odložení žádosti o informace podle ust. § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím nemusí být vydáno formou usnesení podle správního řádu a je možné samotné rozhodnutí o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím pouze poznamenat do spisu; zároveň však zdůrazňuje, že žadatel musí být o vydání tohoto rozhodnutí povinným subjektem prokazatelným způsobem vyrozuměn, aby mohl efektivně využít svého práva na soudní ochranu podáním žaloby ve správním soudnictví. Za dostačující pak lze považovat i neformální písemné sdělení o odložení žádosti o informace pro nezaplacení požadované úhrady [...]“. Z tohoto rozsudku tedy vyplývá, že povinný subjekt může žádost o informaci odložit pro nezaplacení požadované úhrady neformálním písemným sdělením, u kterého postačí, aby „bylo alespoň stručně zdůvodněno“.

[41] Nelze se tak ztotožnit se stěžovatelem, že žalovaný měl odložit jeho žádost formalizovaným způsobem, tzn. formálním usnesením dle § 76 správního řádu, nebo dokonce rozhodnutím s náležitostmi dle § 67 a násl. téhož zákona. Takový požadavek z právní úpravy ani ustálené judikatury neplyne. Postačuje faktický úkon, jímž je žádost odložena bez dalšího věcného vyřizování, o čemž se učiní poznámka do spisu. Podstatné je, že žalovaný v posuzované věci vyrozuměl stěžovatele o odložení žádosti, a stěžovatel tak měl možnost se proti odložení bránit.

[42] Na tomto závěru nic nemění ani poukaz stěžovatele na § 20 odst. 4 IZ, podle něhož se při postupu podle tohoto zákona použijí základní zásady činnosti správních orgánů. Ani z tohoto ustanovení nelze dovodit, že by rozhodnutí o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 IZ muselo mít formální podobu usnesení podle správního řádu nebo že by muselo znovu samostatně a vyčerpávajícím způsobem opakovat veškeré důvody již obsažené v oznámení. Základní zásady činnosti správních orgánů je třeba v tomto kontextu poměřovat zvláštní povahou postupů spojených s vyřizováním žádosti o poskytnutí informace a ustálenou judikaturou k § 17 IZ. Těmto požadavkům žalovaný v posuzované věci dostál, neboť stěžovatele o odložení žádosti prokazatelně vyrozuměl a důvody tohoto postupu byly seznatelné z obsahu předchozích úkonů ve věci.

[43] Z judikatury dále vyplývá, že správní soudy se na základě žaloby směřující proti tomuto neformálnímu rozhodnutí zabývají rovněž obsahem písemného oznámení o požadované úhradě (viz § 17 odst. 3 IZ), jakož i tím, jak se nadřízený orgán věcně vypořádal se stížností směřující proti tomuto sdělení (§ 16a odst. 7 IZ). Platí, že pokud povinný subjekt žádá o úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání, musí

pokračování

odůvodnit, proč se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, a proč tedy nejde o vyhledávání běžné. V písemném oznámení o požadované úhradě musí povinný subjekt uvést, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady vyčíslena (viz rozsudky NSS ze dne 21. 6. 2017, č. j. 6 As 326/2016-32, nebo ze dne 5. 2. 2021, č. j. 1 As 281/2020-42, č. 4164/2021 Sb. NSS).

[44] NSS uzavírá, že žalovaný nebyl povinen své dřívější úvahy stran mimořádně rozsáhlého vyhledání informace obsáhle a široce znovu popisovat v napadeném rozhodnutí nebo ve vyrozumění o odložení žádosti. Žalovaný nijak nepochybil, pokud důvody, pro které požadoval úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání, uvedl pouze v oznámení. Z hlediska následného soudního přezkumu obecně postačuje, pokud lze důvody zjistit z dřívějších aktů vydaných ve věci. Stěžejní je, že žalovaný materiálně stěžovateli poskytl takové odůvodnění, nikoli forma, jíž tak učinil.

[45] NSS se dále ztotožňuje s městským soudem, že odůvodnění žalovaného stran mimořádně rozsáhlého vyhledání informací je dostačující a přezkoumatelné také co do svého obsahu. Žalovaný sdělil stěžovateli nejen hodinovou sazbu a počet předpokládaných hodin vyhledání stěžovatelem požadovaných informací, ale rovněž vysvětlil, v čem konkrétně mimořádná rozsáhlost vyhledání spočívá. Uvedl, že stěžovatel vymezil požadované informace typově, z čehož plyne, že by žalovaný musel informace ručně dohledat v jednotlivých správních spisech. Žalovaný stěžovateli vysvětlil, že mu interní systém neumožňuje vyhledat konkrétní dokumenty a příslušné spisy zadáním typového názvu správního aktu či příslušného ustanovení dotčeného právního předpisu. Součástí oznámení byl i kvalifikovaný odhad předpokládaného času na vyhledání informací. Žalovaný popsal, že při vyřizování žádosti zjistil, že by bylo třeba projít celkem 55 správních spisů, které by mohly obsahovat stěžovatelem požadované dokumenty. Tyto spisy by bylo nutné manuálně prohledat, požadované dokumenty identifikovat a zpracovat je pro účely jejich poskytnutí. Dále žalovaný popsal, že z celkových 55 spisů pracovník žalovaného za účelem poskytnutí požadovaných informací zpracoval zkušební vzorek o velikosti 25 spisů, což trvalo celkem jednu hodinu. Z toho žalovaný dovodil, že pro zpracování všech 55 spisů bude celková nezbytná časová dotace pro vyhledání požadovaných informací dvě a čtvrt hodiny. Další dvě hodiny by pak byly nezbytné pro anonymizaci dokumentů. Toto odůvodnění je podle NSS dostatečně podrobné a přezkoumatelné.

[46] NSS se neztotožňuje se stěžovatelem ani v tom, že popsaný kvalifikovaný odhad žalovaného odporuje požadavkům uvedeným v nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3339/20. Ústavní soud se v tomto nálezu zabýval případem, ve kterém povinný subjekt neprovedl odhad dostatečně a konkrétně jej nepodložil. V posuzované věci žalovaný naopak popsal, jak dospěl k výši požadované částky. Jeho odhad byl založen na výsledku reálné hodinové práce pracovníka žalovaného na zkušebním vzorku spisů. Dále je potřeba zdůraznit, že Ústavní soud považoval za zásadní, že v tehdejší věci povinný subjekt mohl jednoduchým postupem sedm z osmi požadovaných údajů poskytnout, což však neučinil. Tyto skutečnosti pak výrazně odlišují posuzovanou věc od případu, kterým se zabýval Ústavní soud. Proto nelze závěry citovaného nálezu bez dalšího mechanicky aplikovat na posuzovanou věc, jakkoli lze vycházet z jeho zobecňujících závěrů.

[47] NSS nepřisvědčil ani námitce stěžovatele, že městský soud nedostatečně přezkoumal zákonnost hodinové sazby ve výši 250 Kč, respektive že žalovaný nevysvětlil, z jakých konkrétních podkladů tato sazba vychází a proč je přiměřená. Z rozsudku městského soudu i ze správního spisu plyne, že žalovaný nestanovil tuto částku libovolně ani nahodile, nýbrž vyšel ze Sazebníku úhrad. NSS považuje sazebníky úhrad za legitimní a předvídatelný způsob stanovení hodinové sazby za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Bylo by neúčelné a neudržitelné požadovat, aby povinný subjekt i v případě relativně nízké celkové požadované částky pokaždé znovu podrobně přepočítával a dokládal, jak přesně dospěl k předmětné hodinové sazbě. K tomuto účelu slouží právě sazebníky úhrad. Dále je potřeba zdůraznit, že tato hodinová sazba byla v Sazebníku úhrad zpracována specificky pro účely vyřizování žádostí o poskytování informací (navíc odpovídala toliko dvojnásobku minimální hodinové mzdy, která v roce 2024 činila 112,50 Kč, a rozhodně nepřekračovala částky běžně účtované za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací jinými povinnými subjekty). Lze proto vycházet z předpokladu, že stanovená částka reflektuje právě náklady spojené s tímto druhem úkonů, neboť byla nastavena konkrétně pro tyto případy. Městský soud v posuzované věci nepochybil, pokud se spokojil s odkazem žalovaného na Sazebník úhrad (srov. rozsudek NSS ze dne 23. 11. 2021, č. j. 6 As 185/2021-28). Za dané situace postačovalo, že žalovaný odkázal na tento sazebník a použil v něm předem stanovenou hodinovou sazbu. Stěžovatel ostatně neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit, že by použitá hodinová sazba byla nepřiměřená nebo snad stanovena svévolně. Ani NSS se přitom částka 250 Kč za hodinu nejeví jako zjevně nepřiměřená. Za této situace nelze městskému soudu vytýkat, že považoval použitou sazbu za dostatečně odůvodněnou a přezkoumatelnou.

[48] Stěžovatel dále namítl, že žalovaný nemohl požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, kterými nedisponuje. Podle stěžovatele povinný subjekt nemůže přenášet na žadatele náklady spojené se zjišťováním, zda se požadované informace v jeho dispozici vůbec nacházejí.

[49] Podle § 3 odst. 3 IZ se informací pro účely tohoto zákona rozumí *jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního*. Tato definice je obdobou definice pojmu *dokument* uvedeného v článku 2 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru. Podle toho článku se dokumentem rozumí *obsah na jakémkoli nosiči (psaný či tištěný na papíře či uložený v elektronické formě nebo jako zvuková, vizuální nebo audiovizuální nahrávka) a jakákoli část takového obsahu*. Z obou definic vyplývá, že je třeba rozlišovat obsah (tedy nehmotnou informaci) a jeho hmotný nosič. IZ klade důraz na obsahovou povahu informace, žadatel o informace tedy může identifikovat informaci, o jejíž poskytnutí žádá, toliko obsahově (informace sama o sobě), a není tedy povinen označovat nosič, v němž je informace zachycena (viz rozsudky NSS ze dne 25. 4. 2023, č. j. 6 As 50/2022-28, nebo č. j. 6 As 141/2025-39). V posuzované věci stěžovatel po žalovaném požadoval kopie všech oznámení o zahájení řízení o změně stavby před dokončením a rozhodnutí o změně stavby před dokončením za konkrétně vymezené období.

pokračování

[50] Platí, že povinnost poskytnout informace nastává pouze v případě, kdy požadovaná informace existuje, je zaznamenána a je v dispozici povinného subjektu (viz rozsudky NSS ze dne 8. 10. 2015, č. j. 5 As 24/2015-36, nebo ze dne 15. 10. 2015, č. j. 6 As 38/2015-51). Vždy je však třeba rozlišovat mezi požadavkem na poskytnutí informace skutečně neexistující a požadavkem na sdělení, zda určitá skutečnost nastala, zda povinný subjekt vykonával určitou činnost a podobně. Negativní zjištění v případě druhého typu požadavků sice nebude obvykle písemně zachyceno (např. nebude existovat záznam o nevykonání určité činnosti), to však neznámá, že se jedná o neexistující informaci, kterou nemusí povinný subjekt poskytnout. O zaznamenanou informaci totiž půjde i tehdy, pokud požadovaný údaj vyplývá z jiných zaznamenaných informací. Informací tak může být i negativní odpověď na otázku po existenci určité skutečnosti (shodně viz FUREK, A., ROTHANZL, L., JIROVEC, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 178 a 179, viz též rozsudek NSS č. j. 6 As 141/2025-39).

[51] Informační hodnotu má i sdělení, že povinný subjekt žádným požadovaným a pouze typově vymezeným dokumentem nedisponuje. Ačkoli se stěžovatel v posuzované věci v žádosti výslovně netázal, zda jím typově vymezený okruh dokumentů žalovaný v uvedeném období vůbec vydal (nepoložil tedy výslovně otázku týkající se existence požadovaných dokumentů), je nutno zdůraznit, že požadavek na poskytnutí kopií nosičů typově vymezeného dokumentu v sobě vždy implicitně obsahuje rovněž požadavek na zjištění, zda takový akt vůbec ve vymezeném období vydán byl a zda povinný subjekt má jeho nosič ve své dispozici. Pokud tomu tak je, poskytne povinný subjekt informaci v podobě kopií nosičů takových dokumentů. Pokud nikoli, poskytne povinný subjekt informaci v podobě sdělení, že takový dokument se na žádném jím drženém nosiči z vymezeného období nenachází.

[52] Nelze tedy přisvědčit stěžovateli, že § 17 IZ umožňuje požadovat úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací toliko v případě pozitivního dohledání typově vymezených dokumentů. Stěžovatel pomíjí, že *vyhledání a poskytnutí* jím požadované informace (dokumentu) v sobě zahrnuje jak situaci, v níž žalovaný určité nosiče obsahující požadované informace dohledá, tak situaci, kdy takové nosiče nedohledá a informace představuje „toliko“ negativní odpověď.

[53] V případě žádostí dostatečně identifikujících nosič požadované informace (například číslem jednacím, spisovou značkou nebo datem vydání) nelze pátrání po takovém nosiči započítat do času vyhledání informace, neboť jeho správné a dohledatelné uložení je interní záležitostí povinného subjektu. Naopak při vyřizování žádosti o informace neobsahující identifikaci jejich nosiče lze do času vyhledání informace oprávněně zahrnout i čas, který pracovník povinného subjektu stráví identifikací nosičů, na nichž by požadované informace mohly být zaznamenány (shodně viz FUREK, A., ROTHANZL, L., JIROVEC, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 176 a 177, viz též rozsudek NSS č. j. 6 As 141/2025-39).

[54] Pro ilustraci lze v této souvislosti odkázat na závěry obsažené v rozsudku ze dne 22. 8. 2017, č. j. 7 As 231/2017-28, v němž se NSS vyjádřil i k povinnosti úhrady za

vyhledání v případě negativního výsledku lustrace povinného subjektu. NSS uvedl, že „[p]odle tohoto přípisu je jádrem onoho rozsáhlého vyhledání informací jejich vyhledání a načtení z archivu a následné zpracování načtených dat. Je zcela pochopitelné, že poté, co stěžovatel částku zaplatil, zdravotní ústav data načetl a vyhledal a teprve tehdy zjistil, že část z nich již neexistuje. Pokud by je nejprve vyhledal a načetl, a tím ověřil, zda je fakticky má nebo zda musí žádost zčásti odmítnout, znamenalo by to, že by věnoval vyhledání informací úsilí, které má být zpoplatněno, bez ohledu na to, zda stěžovatel úhradu zaplatí nebo nikoli. To by ovšem popíralo smysl § 17 zákona o svobodném přístupu k informacím, kterým je nahradit povinným subjektům náklady, které mají s mimořádně rozsáhlým vyhledáním informací.“

[55] NSS nepovažuje výše uvedený výklad za rozporný ani s čl. 17 odst. 5 Listiny, dle kterého *státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti*. Podle tohoto ustanovení totiž platí, že *podmínky a provedení stanoví zákon*, přičemž IZ obsahuje pro takový výklad dostatečnou oporu. NSS je přesvědčen, že jeho výklad neporušuje ani ústavní příkaz šetřit při omezování základních práv a svobod jejich podstatu a smysl (viz čl. 4 odst. 4 Listiny). Popsaný výklad je totiž v souladu se smyslem a účelem institutu úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací upraveného v § 17 odst. 1 IZ, jehož ústavní konformitu nezpochybňuje ani stěžovatel. Cílem této zákonné úpravy je refundovat povinnému subjektu oprávněné náklady mimořádně rozsáhlého vyhledání spojené s vyřízením žádosti o poskytnutí informací, jak ostatně NSS shodně judikoval v minulosti. S výkladem dotčeného ustanovení, který učinil městský soud, se tedy NSS ztotožňuje.

[56] Stěžovatel rovněž namítl, že se městský soud v části svého odůvodnění mimoběžně zabýval otázkou, zda lze právo na informace podle čl. 17 Listiny omezit na základě § 17 odst. 1 IZ, ačkoli tuto námitku stěžovatel nevznnesl v žalobě. Ani této výtce NSS nepřisvědčil. Z rozsudku městského soudu je patrné, že městský soud touto úvahou toliko obecně právně rámoval posuzovanou věc a vysvětloval, proč institut úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací sám o sobě není protiústavní. Jednalo se tudíž o dílčí argument podírající závěr o zákonnosti postupu žalovaného. Skutečnost, že městský soud „navíc“ zahrnul do svého rozsudku i tuto obecnější ústavněprávní úvahu, sama o sobě nečiní jeho rozsudek nepřezkoumatelným. Městský soud se totiž vypořádal se všemi ústavněprávními námitkami stěžovatele.

[57] NSS nepřisvědčil ani námitce, že v důsledku nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo zasaženo do práva stěžovatele na spravedlivý proces. Stěžovatel v tomto směru tvrdil, že jelikož napadené rozhodnutí neobsahovalo úvahy žalovaného ohledně důvodů požadované úhrady a způsobu stanovení její výše, byl nucen tyto důvody dovozovat z jiných podkladů, což mu mělo ztížit možnost uplatnit ve správní žalobě námitky v plném rozsahu. Ze správního spisu je ovšem zřejmé, že stěžovatel měl k dispozici nejen napadené rozhodnutí, ale též oznámení, z něhož byly zřejmé jak důvody požadované úhrady, tak i způsob jejího výpočtu. Stěžovatel byl tedy obeznámen se všemi důvody, které žalovaného vedly k výzvě k úhradě za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, a mohl proti nim účinně brojit ve své žalobě. Stěžovatel ostatně této možnosti plně využil, neboť v žalobě i kasační stížnosti rozvinul obsáhlou a konkrétní argumentaci směřující proti formě odložení žádosti, samotné důvodnosti úhrady, její výši i proti právním závěrům městského soudu.

pokračování

[58] Pro úplnost NSS podotýká, že městský soud nepochybil ani tím, že se v posuzované otázce odchýlil od závěrů vyslovených jiným senátem téhož soudu v podobné věci. Nyní rozhodující jedenáctý senát městského soudu nebyl v tomto případě vázán právním názorem pátého senátu vysloveným v rozsudku č. j. 5 A 36/2022-34. Rovněž nebyl povinen svůj odlišný právní názor, který opřel o komplexní, racionální a konkurující argumentaci, předem stěžovateli oznamovat. Zajištění jednoty rozhodování krajských soudů je úkolem NSS mimo jiné právě tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech proti rozsudkům krajských soudů (viz § 12 odst. 1 s. ř. s.).

[59] Stěžovatel dále namítl, že by žalovaný měl v dnešní době disponovat tomu odpovídajícím informačním systémem. Pokud žalovaný nemá alespoň takový systém, který by mu umožnil poskytnout stěžovateli požadované informace bez nutnosti provést mimořádně rozsáhlé vyhledání, nevykonává řádně veřejnou správu a porušuje tím své povinnosti. Tato námitka není důvodná.

[60] Při zvažování oprávněnosti požadavku na úhradu mimořádně rozsáhlého vyhledání informace je třeba zkoumat racionalitu postupu povinného subjektu při vyhledání. Pokud by vyhledání informace trvalo nepoměrně déle, než bylo k vyhledání informace objektivně nutné, a to pouze z důvodu zjevně nevhodného postupu povinného subjektu, nelze tuto skutečnost klást k tíži žadatele o informaci. Jinými slovy, náklady na mimořádně rozsáhlé vyhledání informací musí být zároveň účelně vynaložené. Po žadateli nelze spravedlivě požadovat úhradu za činnost povinného subjektu, která zjevně přesahuje míru objektivně potřebnou k získání a poskytnutí informace (viz rozsudek NSS č. j. 6 As 326/2016-32, nebo nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3339/20). V tomto kontextu je tak třeba zvažovat rovněž možnost využití vhodných informačních technologií, které mohou proces vyhledávání výrazně urychlit.

[61] V rozsudku č. j. 6 As 326/2016-32 se NSS zabýval situací, kdy v informačním systému povinného subjektu absentovala funkcionální, která by vůbec umožňovala vyřízení podané žádosti o informaci jako takové. NSS považoval za rozhodné, že tato funkcionální nebyla potřebná pro řádný výkon činností povinného subjektu.

[62] V rozsudku ze dne 14. 11. 2019, č. j. 8 As 244/2018-82, č. 3958/2020 Sb. NSS, se NSS zabýval přímo otázkou, zda absence určité funkcionality (naprogramovaného kritéria pro vyhledávání určitých rozhodnutí v interním informačním systému povinného subjektu) zakládá důvodnost stanovení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. Za rozhodující v této souvislosti považoval odpověď na otázku, zda taková funkcionální představuje „nezbytnou podmínku pro řádný výkon funkce“ povinného subjektu, kterou samozřejmě nebylo myšleno vyřizování žádostí o informace. V této věci žadatel požadoval po Nejvyšším soudu jako povinném subjektu všechna usnesení, jimiž byl ustanoven zástupce pro dovolací řízení ve vymezeném období. V informačním systému povinného subjektu nebyla tato usnesení samostatně evidována, a pro poskytnutí informace bylo třeba manuálně projít stovky soudních spisů. NSS dospěl k závěru, že se v případě těchto usnesení „*nejedná o rozhodnutí, u nichž by byla nezbytně nutně dána potřeba samostatné a dále podrobněji strukturované evidence v rámci vnitřního informačního systému z důvodu jejich vyhledávání pro účely rozhodovací či jiné činnosti žalovaného*“. NSS

uvedl, že ačkoli by bylo vhodné, aby povinný subjekt jako vrcholný soudní orgán měl k dispozici takové programové vybavení, které by mu umožňovalo vyhledávat v rámci vnitřní evidence na základě rozličných kritérií i mezi těmito usneseními, nejedná se o funkcionalitu nezbytnou. Požadovaná usnesení dle citovaného rozsudku nedosahují „*takového významu pro další činnost žalovaného Nejvyššího soudu, aby bylo třeba bezpodmínečně trvat na tom, že je žalovaný musí v rámci vnitřní databáze strukturovaně (např. podle výsledku takového usnesení) evidovat způsobem, který by umožňoval jejich vyhledání snazší cestou, než jakou mu jeho podmínky a technologické zázemí v době vydání napadeného rozhodnutí umožňovaly.*“ Až po těchto úvahách NSS připojil obecnou úvahu, které se stěžovatel dovolává v posuzované věci (viz body 43 a 59 kasační stížnosti). NSS v citovaném rozsudku uvedl, že „*s vědomím organizační a finanční náročnosti provádění změn ve vnitřních informačních systémech dodává, že rezignace na řádné vedení a rozvoj interních evidencí či databází samozřejmě nemůže představovat nástroj, prostřednictvím něhož by se povinné subjekty mohly vyhýbat poskytování informací s odkazem na nutnost mimořádně rozsáhlého vyhledávání a požadovat finanční úhradu ze strany žadatelů. Takovým umělým vytvářením bariér ztěžujících přístup k informacím by nepochybně docházelo k nepřipustnému zásahu do práva na informace. Ostatně požadavky na vyhledávací možnosti v rámci vnitřních informačních systémů se nepochybně budou s plynutím času a technickým rozvojem stále zvyšovat, což nepochybně bude mít svůj odraz i v nahlížení na „mimořádnost“ vyhledávání určitých informací, resp. „běžnou“ činnost povinných subjektů.*“

[63] NSS svůj závěr, že pro povinnost disponovat určitou konkrétní funkcionalitou vnitřního informačního systému je rozhodující její význam pro povinný subjekt jako vykonavatele veřejné moci, následně potvrdil v několika navazujících rozhodnutích (viz rozsudky ze dne 16. 1. 2025, č. j. 7 As 230/2024-24, nebo č. j. 6 As 141/2025-39).

[64] Z výše uvedených judikturních závěrů nelze dovodit, že by kritériem pro dovození povinnosti mít k dispozici určitý informační systém nebo funkcionalitu měla být potřeba zrychlení vyřizování žádostí o informace v rámci svobodného přístupu k informacím. Takový požadavek na veřejnou moc z judikatury NSS nevyplývá, byť se stěžovatel v posuzované věci snaží dovodit opak. NSS naopak vždy spojoval povinnost disponovat určitou funkcionalitou informačního systému povinného subjektu pouze s tím, co je nezbytné pro řádný výkon funkce konkrétního orgánu veřejné moci.

[65] Městský soud proto v bodě 56 svého rozsudku dospěl ke správnému závěru, že žádný právní předpis nestanoví žalovanému povinnost souhrnně evidovat jím vydaná oznámení o zahájení řízení o změně stavby před dokončením a rozhodnutí o změně stavby před dokončením. Pro řádný výkon funkce žalovaného není nezbytné, aby vedl souhrnnou evidenci těchto dokumentů nebo aby disponoval funkcionalitou ve svém interním informačním systému, která by mu umožnila tyto dokumenty rychle vyhledat za libovolně zvolené období. Z § 118 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), vyplývá, že změnu stavby před jejím dokončením lze provést jen ve vztahu k již povolené stavbě. Rozhodnutí o změně stavby před jejím dokončením tedy nestojí o samotě, nýbrž je věcně spojeno s původním povolením. Pokud informační systém umožňuje „filtrovat“ řízení (spisy) podle názvů či jmen účastníků, názvu stavebního záměru nebo podle pozemkové parcely, je to pro potřeby řádného plnění úkolů stavebního úřadu ve vztahu k tomuto typu rozhodnutí dostatečné.

pokračování

Z hlediska úkolů stavebního úřadu je totiž důležité, aby řízení ve věci žádosti o změnu stavby před jejím dokončením bylo v informačním systému nalezeno spolu s řízením ve věci původního povolení stavby, nikoliv však vyhledání všech řízení o žádosti o dodatečné povolení změny stavby před dokončením. Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že žalovaný by měl takovou funkcionalitou disponovat, aby mohl v obdobných případech rozhodovat stejně, pak k tomu NSS uvádí, že pro zajištění jednotnosti rozhodování stavebního úřadu v obdobných případech zpravidla postačuje odbornost a profesní zkušenost pracovníků žalovaného a jimi vytvořené vlastní pomůcky (např. vzory, vlastní evidence vybraných oznámení a rozhodnutí či jejich částí pro jejich zobecňující přesah). Není nezbytné, aby žalovaný vždy při vydávání oznámení a rozhodnutí dohledával a procházel všechny typově shodné dokumenty, které vydal v minulosti. Ke způsobům dosahování jednotnosti postupů se NSS vyjádřil v rozsudku č. j. 8 As 244/2018-82. Uvedl, že *„[n]ěkterá usnesení o ustanovení zástupce pro dovolací řízení mají zobecňující potenciál a jejich vnitřní evidence (zejm. pokud jde o sjednocování rozhodovací činnosti) je namístě. Toho však lze dosáhnout i jinak a efektivněji než vyhledáváním v rámci všech takovýchto usnesení v prostředí vnitřního informačního systému.“*

[66] NSS uzavírá, že stěžovatelem požadovaná funkcionalita není pro výkon činnosti stavebního úřadu žalovaného nezbytně nutná. Informační systém žalovaného pracuje s konkrétními proměnnými vztahujícími se vždy ke konkrétnímu řízení (parcelní čísla pozemků, účastníci řízení apod.). Absence stěžovatelem požadované funkcionality systému tak nebyla překážkou pro stanovení úhrady za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací. NSS v přístupu žalovaného nespatřuje rezignaci na řádné vedení a rozvoj jeho interní evidence či databáze, které se zcela jistě neodvíjejí od stěžovatelem vznášeného požadavku na co nejrychlejší vyřízení žádostí o informace, nýbrž od potřeb stavebního úřadu spojených s výkonem jeho působnosti. NSS tedy neshledal, že by se ze strany žalovaného jednalo o umělé vytváření bariéry za účelem ztížení svobodného přístupu k informacím.

[67] Tvrzení stěžovatele, že by stavební úřady, případně všechny orgány veřejné moci, měly disponovat databázemi, které by umožňovaly rychlé vyhledání informací pomocí různých proměnných stejně, jako je tomu u vrcholných soudních instancí disponujících propracovanými databázemi vlastní judikatury, nemají oporu v požadavcích kladených právními předpisy na běžnou náplň činnosti správních orgánů. Jako zcela pochopitelná se tak v tomto kontextu jeví zmínka městského soudu, že uvedená funkcionalita by byla vítaná a žádoucí. To však ještě neznamená, že taková funkcionalita je pro řádný výkon funkce stavebního úřadu žalovaného nezbytná.

[68] Další úvahy městského soudu, s nimiž stěžovatel v kasační stížnosti polemizuje, a to stran možnosti využití nástrojů umělé inteligence ať už v prostředí vnějších cloudů, či ve vnitřním prostředí informačního systému žalovaného, stejně jako tvrzení stěžovatele, že by postačovalo toliko nastavení jednoduchých aplikačních a databázových proměnných, jsou pro posouzení věci nadbytečné. Zabývají se totiž otázkou, jak by úprava informačního systému měla či mohla vypadat, aby byl požadavek na poskytnutí informací jednodušeji splnitelný bez nutnosti manuálního vyhledání. Stěžovatelem požadované funkcionality však stavební úřad žalovaného, jak bylo uvedeno výše, pro účely naplňování předmětu a cílů vlastní činnosti nezbytně nepotřebuje. Proto nebyl

povinen disponovat touto funkcionalitou pouze pro urychlení vyřizování žádostí o informace.

[69] Stěžovatel dále namítl, že městský soud i žalovaný nesprávně vyložili pojem *mimořádně rozsáhlé vyhledání informací*. Tímto neurčitým právním pojmem se již NSS ve své judikatuře zabýval. Dospěl k závěru, že o *mimořádně rozsáhlé vyhledání informací* se jedná tehdy, jestliže shromáždění informací bude pro povinný subjekt představovat v jeho konkrétních podmínkách časově náročnou činnost, která se objektivně vzato vymyká běžnému poskytování informací. Je tomu tak tehdy, jestliže vyhledání informací již v daném případě nelze s ohledem na pojetí veřejné správy jako služby veřejnosti považovat za běžnou, povinný subjekt nijak nezatěžující součást obvyklé agendy. O zvýšenou aktivitu povinného subjektu se bude jednat typicky tehdy, jestliže zaměstnanec pověřený vyřízením žádosti bude nucen na delší dobu přerušit či odložit plnění svých ostatních úkolů a cíleně se po tuto dobu věnovat vyhledání informací (viz rozsudky NSS ze dne 23. 5. 2025, č. j. 5 As 49/2024-46, nebo č. j. 6 As 141/2025-39). Pro určení, zda se jedná o *mimořádně rozsáhlé vyhledání informací*, je určující množství požadovaných informací nebo jejich povaha, přičemž vyžadování úhrady je namístě, pokud jde o vyhledávání a sběr většího množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti. Stěžejní je zpravidla posoudit právě to, zda je vyhledání informace pro povinný subjekt zatěžující nad obvyklou míru (viz rozsudky NSS ze dne 20. 10. 2016, č. j. 5 As 35/2016-25, č. j. 6 As 326/2016-32 a č. j. 7 As 230/2024-24). Z těchto obecných východisek městský soud v posuzované věci správně vycházel.

[70] NSS se ztotožňuje s městským soudem, že lze dobu čtyři a čtvrt hodiny, po kterou by pracovník žalovaného musel přerušit plnění svých běžných pracovních povinností a vyřizovat stěžovatelovu žádost o informace, považovat za *mimořádně rozsáhlé vyhledání informací*. I při zohlednění velikosti žalovaného se v tomto konkrétním případě jedná o zátěž přesahující míru obvyklou a není spravedlivé, aby žalovaný nesl náklady vyhledání informací, jestliže k tomu musí vyčlenit zhruba polovinu jednodenní pracovní doby svého zaměstnance. NSS v této souvislosti opětovně poukazuje na povahu poptávaných informací, kdy stěžovatel požadoval poskytnutí kopií toliko typově vymezených dokumentů za období několika let, u nichž žalovaný souhrnnou informací nedisponoval a disponovat nemusel.

[71] Stěžovatel dále vytkl městskému soudu, že k objasnění této otázky neprovedl žádné dokazování. K tomu NSS uvádí, že k posouzení otázky, zda žalovaným popsána a řádně odůvodněná doba vyhledání představuje v podmínkách správního orgánu střední velikosti zátěž nad míru obvyklou, nebylo žádné skutkové dokazování ze strany městského soudu třeba. Je obecně známou skutečností, že žalovaný patří mezi větší úřady městských částí hl. města Prahy, a to z hlediska velikosti správního obvodu či počtu zaměstnaných úředních osob (viz rozsudek NSS č. j. 6 As 141/2025-39). Ani tato skutečnost však bez dalšího neznamená, že vyhledání požadovaných informací zaměstnancem úřadu po dobu zhruba poloviny jeho jednodenní pracovní doby nepředstavuje pro žalovaného zátěž nad míru obvyklou či činnost časově nenáročnou.

[72] Stěžovatel namítl, že městský soud pochybil, když aproboval závěr žalovaného, který pod pojem *mimořádně rozsáhlé vyhledání informací* zahrnul i to, že „z výsledku

pokračování

prvotního vyhledávání bylo nutné vyloučit neodeslané dokumenty“. Ani s touto námitkou se NSS neztotožňuje. Pokud stěžovatel požadoval kopie všech předmětných oznámení a rozhodnutí za vymezené období, je logické, že žalovaný do odhadu potřebného času zahrnul i kontrolu skutečnosti, zda případně dohledaný dokument byl rovněž předán k doručení (vypraven). Jedná se tedy o činnost, která je nutná pro řádné vyřízení žádosti stěžovatele jako celku, a je tedy nezbytné, aby byla provedena. K tomu NSS dodává, že v kontextu celkové doby potřebné pro vyhledání informací by se jednalo o její marginální část, neboť činnost pracovníka žalovaného by spočívala toliko v kontrole údajů připojené doručenky.

[73] Stěžovatel dále městskému soudu vytkl, že bez provedení dokazování dovodil, že žalovaný opravdu nemohl požadované informace jednoduše vyhledat v interním informačním systému. Městský soud ničím nepodložil svůj závěr, že systém žalovaného neumožňoval vyhledávání napříč všemi spisy pouhým zadáním jednoho hesla, obecného názvu dokumentu nebo dotčeného ustanovení.

[74] NSS k tomu uvádí, že stěžovatel v žalobě ani ve lhůtě pro její podání (viz § 71 odst. 2 s. ř. s.) nenamítl, že by žalovaný ve skutečnosti mohl požadované informace ve svých interních systémech vyhledat rychleji, ani v tomto směru nijak nezpochybnil skutkový základ, z něhož žalovaný při stanovení úhrady vycházel. Jak již NSS opakovaně judikoval, právě žalobní body vymezují rámec soudního přezkumu (viz rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2011, č. j. 2 Afs 16/2011-78, č. 2510/2012 Sb. NSS, nebo ze dne 25. 3. 2015, č. j. 1 Afs 233/2014-44). Pokud tedy stěžovatel v řízení před městským soudem nijak nezpochybnil východisko žalovaného, podle nějž jím užívaný informační systém neumožňuje požadované informace snadnou konfigurací dotazu spolehlivě vyhledat, ba naopak podstatu své argumentace na této skutečnosti založil, nelze městskému soudu vytýkat, že závěr žalovaného převzal, aniž podrobněji dokazováním prověřil jeho správnost. Nutno dodat, že stěžovatel neuplatnil ani důkazní návrhy směřující k této otázce.

IV. Závěr a náklady řízení

[75] Vzhledem k výše uvedenému neshledal NSS kasační stížnost důvodnou, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. zamítl.

[76] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl NSS podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rámec úřední činnosti, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 30. března 2026

Tomáš Kocourek
předseda senátu